

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van een aantal criteria voor de erkenning van diensten voor gezinszorg en de verdeling van de extra uren gezinszorg over de erkende diensten voor gezinszorg naar aanleiding van de COVID-19-pandemie en VIA6
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Naar aanleiding van de COVID-19-pandemie hebben de diensten voor gezinszorg in 2020 geen normaal werkingsjaar gehad. Ook 2021 zal een atypisch werkingsjaar zijn. De erkende diensten voor gezinszorg werden geconfronteerd met uitval van personeel, een lage zorgvraag in bepaalde periodes, sluiting van de centra voor dagopvang. Personeel van deze diensten werd ook ingezet in andere voorzieningen, zoals de woonzorgcentra en schakelzorgcentra. Dat maakt dat bepaalde cijfers van 2020 en 2021 zowel op niveau van de dienst, de regionale stad of de sector niet meer 100% correct zijn. In dit besluit worden een aantal berekeningen van criteria voor de erkenning van nieuwe initiatieven gezinszorg en de verdeling van de extra uren gezinszorg over de erkende diensten bepaald die afwijken van de normale berekeningswijze omdat de gegevens uit de werkingsjaren 2020 en 2021 daarvoor niet gebruikt kunnen worden. Daarnaast worden ook de verdelingsprincipes van de extra uren gezinszorg in het kader van de werkbaarheid van onregelmatige prestaties (VIA6) nader uitgewerkt.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: gezondheids- en woonzorg.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- het ministerieel besluit van 4 februari 2021 tot vastlegging voor de diensten voor gezinszorg van de evaluatiecriteria voor de programmatie, vermeld in artikel 4 van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers;

- het ministerieel besluit van 4 februari 2019 tot vastlegging voor de diensten voor gezinszorg van de voorwaarden voor de toekenning van een subsidiabel urencontingent gezinszorg, vermeld in artikel 49, en van de ontvankelijkheidscriteria voor de aanvraag van extra uren gezinszorg, vermeld in artikel 50 van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers;
- het zesde Vlaams intersectoraal akkoord van 30 maart 2021 voor de social/non profitsectoren voor de periode 2021-2025 (VIA6).

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2021/289 van 5 juli 2021.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Artikel 4, 49 en 50 van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019¹ bepalen criteria voor de erkenning van nieuwe initiatieven gezinszorg en de verdeling van de extra uren gezinszorg over de regionale steden en de erkende diensten voor gezinszorg.

In twee ministeriële besluiten van 4 februari 2021² worden de criteria voor de erkenning van nieuwe initiatieven gezinszorg en de verdeling van de extra uren gezinszorg over de regionale steden en de erkende diensten voor gezinszorg verder uitgewerkt.

Voor de berekeningen van de criteria voor de erkenning van nieuwe initiatieven gezinszorg en de verdeling van de extra uren gezinszorg over de regionale steden en de erkende diensten voor gezinszorg worden er gegevens uit Vesta³ gebruikt. De erkende diensten voor gezinszorg sturen jaarlijks hun (prestatie)gegevens naar Vesta.

Door de COVID-19 pandemie kunnen we echter stellen dat 2020 en ook 2021 geen normale werkingsjaren zijn, waardoor de gegevens die de diensten naar Vesta gestuurd hebben, een vertekend beeld geven:

- door personeelsuitval en een lagere zorgvraag bij de gebruikers (door angst voor COVID-19) werden er minder uren bij gebruikers thuis gepresteerd dan in een normaal werkingsjaar;
- de centra voor dagopvang van de diensten voor gezinszorg waren in het begin van de COVID-19-pandemie verplicht om een aantal weken te sluiten;

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers.

² Het ministerieel besluit van 4 februari 2021 tot vastlegging voor de diensten voor gezinszorg van de evaluatiecriteria voor de programmatie, vermeld in artikel 4 van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers en het ministerieel besluit van 4 februari 2019 tot vastlegging voor de diensten voor gezinszorg van de voorwaarden voor de toekenning van een subsidiabel urencontingent gezinszorg, vermeld in artikel 49, en van de ontvankelijkheidscriteria voor de aanvraag van extra uren gezinszorg, vermeld in artikel 50 van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers.

³ Vesta is een systeem van elektronische gegevensuitwisseling tussen de diensten voor gezinszorg enerzijds, en Zorg en Gezondheid anderzijds.

- het verzorgend personeel werd ingezet in andere zorgvoorzieningen zoals woonzorgcentra en schakelzorgcentra. Voor de prestaties in die voorzieningen werden er geen zorgdossiers aangemaakt waardoor er geen geografische plaats van prestatie of BEL-profielgegevens werden doorgestuurd naar Vesta. Voor deze prestaties ontvingen de diensten voor gezinszorg ook geen gebruikersbijdragen.
- het verzorgend personeel heeft telefonische gesprekken met zorgbehoevende personen gevoerd waarvoor niet altijd een zorgdossier werd opgemaakt (niet cliënten). Ook hier zijn er dan geen BEL-profielgegevens of geografische plaats van prestatie doorgestuurd naar Vesta. Ook waren er dan geen inkomsten uit gebruikersbijdragen;
- in 2021 werden de vaccinatiemomenten van het verzorgend personeel ook als prestaties doorgegeven in Vesta op naam van een medewerker. Ook in deze gevallen was er geen zorgdossier noch inkomsten uit gebruikersbijdragen.

In overleg met de sector gezinszorg werd er gezocht naar alternatieven voor de gegevens van 2020 en 2021, die gebruikt kunnen worden voor de berekening van de criteria voor de erkenning van de diensten voor gezinszorg en de verdeling van de extra uren gezinszorg over de regionale steden en de erkende diensten voor gezinszorg. Deze alternatieven vindt u terug in het voorontwerp van regeringsbesluit als bijlage.

Daarnaast worden er in VIA6 extra middelen voorzien voor extra uren gezinszorg in het kader van de werkbaarheid van onregelmatige prestaties. Deze uren worden niet op de normale wijze verdeeld, maar in functie van de onregelmatige prestaties van de diensten. Ook deze nieuwe verdelingsprincipes worden in dit voorontwerp van regeringsbesluit opgenomen.

De toekenning van extra uren gezinszorg aan de erkende diensten voor gezinszorg dit jaar heeft vertraging opgelopen door VIA6. We stellen daarom voor om de datum van de aanvraag voor extra uren gezinszorg voor 2022 met 1 maand te verlaten van uiterlijk 30 september 2021 naar uiterlijk 31 oktober 2021 (art. 50, vierde lid, van bijlage 2 bij het bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019).

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1. Definities

Artikel 1 bevat een aantal definities die de lezing van het besluit vergemakkelijken.

Hoofdstuk 2. Criteria voor de erkenning van de diensten

Artikel 2 bepaalt een aangepaste berekening van de procentuele ruimte voor de erkenning van nieuwe initiatieven (NI) in 2022 en 2023. Voor deze berekening worden de effectief gepresteerde uren van 2019 gebruikt (i.p.v. 2020 in 2022 en 2021 in 2023), verhoogd met de extra toegekende uren in 2020 voor de bepaling van de nieuwe initiatieven van 2022 en met de extra toegekende uren in 2020 en 2021 voor de bepaling van de nieuwe initiatieven van 2023.

Artikel 3 heeft betrekking op de bepaling of een nieuw initiatief al dan niet past in de programmatie. Om de invulling van de programmatie te berekenen voor nieuwe initiatieven van 2023 en 2024, worden de gegevens van 2019 gebruikt i.p.v. 2020 (NI 2023) en 2021 (NI 2024).

Artikel 4 bepaalt dat voor de toetsing van de nieuwe initiatieven van 2023 en 2024 aan de prioritaire regio's de gegevens van 2019 zullen gebruikt worden i.p.v. de gegevens van 2020 (NI 2023) en 2021 (NI 2024). We hebben gemerkt dat de voorbije 3 jaren (2017, 2018 en 2019) dezelfde regionale steden prioritair zijn (zelfde volgorde bij de meest prioritaire regio's).

Hoofdstuk 3. Criteria voor de verdeling van de extra uren gezinszorg over de diensten

Artikel 5 stelt dat de middelen van VIA6 voor extra uren gezinszorg in het kader van de werkbaarheid van onregelmatige prestaties niet verdeeld moeten worden op basis van de realisatie van het urencontingent gezinszorg en de doelgroepen criteria ((BEL-profiel, gebruikersbijdrage, onregelmatige prestaties, casemix-reden van opstart hulp), maar op basis van de onregelmatige prestaties van de dienst in de jaren 2018, 2019 en 2020. Deze uren komen boven op de extra uren voor 2021.

In het tweede lid van dit artikel wordt de verdeling nader gepreciseerd. De uren voor de openbare en de private diensten worden verdeeld op basis van hun gesubsidieerde onregelmatige prestaties in 2018, 2019 en 2020, zoals berekend in Vesta.

In 2021 zal 89,81% van de extra uren gezinszorg recurrent aan de diensten toegekend worden. In 2022 zullen dan nog de resterende extra uren aan de diensten recurrent toegekend worden.

Artikel 6 bepaalt dat we in 2022 en 2023 enkel gaan kijken naar de realisatie van het urencontingent gezinszorg en niet naar de resultaten van de doelgroepen criteria om te bepalen of een aanvraag van extra uren gezinszorg ontvankelijk is. In 2020 en 2021 werd niet altijd een zorgdossier door de dienst opgemaakt, waardoor de gegevens van de gebruikers met betrekking tot de BEL-profielschaal, de gebruikersbijdragen en de casemix (reden opstart hulp) ontbreken. Enkel de onregelmatige prestaties konden "normaal" geregistreerd worden. Het toepassen van 1 doelgroepcriterium zou echter sommige diensten, die ingezet hebben op de andere criteria, benadelen ten opzichte van die diensten die op onregelmatige prestaties hebben ingezet.

Artikel 7 bepaalt dat in 2022, 2023 en 2024 bij de toekenning van de extra uren gezinszorg de realisatie van het urencontingent gezinszorg niet zal berekend worden op niveau van een regionale stad, maar op niveau van de dienst. Voor 2022 worden immers de gegevens van 2019 en 2020 gebruikt, voor 2023 de gegevens van 2020 en 2021 en voor 2024 de gegevens van 2021 en 2022. In de gevallen dat er een zorgdossier ontbreekt, zijn er ook geen gegevens over de geografische plaats van de prestatie en dus ook geen gegevens op niveau van een regionale stad.

Artikel 8 verlengt de uiterste termijn om extra uren gezinszorg voor 2022 aan Zorg en Gezondheid aan te vragen met 1 maand. De uiterste indieningsdatum wordt 31 oktober 2021.

Artikel 9 stelt dat de berekeningen van de realisatie van het urencontingent gezinszorg, ikv de aanvraag van extra uren gezinszorg, op niveau van een regionale stad niet van toepassing zijn in het werkingsjaar 2022, 2023 en 2024. In deze jaren wordt de realisatie van het urencontingent op niveau van de dienst berekend.

In het tweede lid wordt bepaald dat in het werkjaar 2022 en 2023 de doelgroepen criteria niet van toepassing zijn.

Artikel 10 bepaalt dat een aanvraag van extra uren gezinszorg voor het werkingsjaar 2022, 2023 en 2024 alleen ontvankelijk is als de dienst 80% van zijn urencontingent gezinszorg gerealiseerd heeft in het derde of tweede kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waarop de aanvraag betrekking heeft, zoals berekend in Vesta.

Artikel 11 stelt dat voor de bepaling van de realisatie van de programmatie in de regionale steden in het kader van de verdeling van de extra uren over de regionale steden, het programmacijfer voor gezinszorg verminderd wordt met de som van de volgende gegevens:

1° de uren gezinszorg die in 2019 effectief gepresteerd zijn in die regionale stad, zoals geregistreerd in Vesta;

2° voor het werkingsjaar 2022 de extra uren die toegekend werden in het werkingsjaar 2020 en voor het werkingsjaar 2023 de extra uren die toegekend werden in het werkingsjaar 2020 en 2021.

Deze gegevens komen in de plaats van de effectieve prestaties gezinszorg van 2020 voor het werkjaar 2022 en de effectieve prestaties van gezinszorg van 2021 voor het werkjaar 2023.

Artikel 12 geeft aan dat 50% van de extra uren gezinszorg voor een bepaalde regionale stad in de werkingsjaren 2022 en 2023 verdeeld worden in verhouding tot het maximale aantal subsidiabele uren van de diensten die werkzaam zijn in die regionale stad. Het maximale aantal subsidiabele uren van de diensten betreft het toegewezen urencontingent voor de regionale stad in kwestie.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Artikel 13 bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 14 bevat de uitvoeringsbepaling van het besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Bijgevoegde voorstel heeft geen budgettaire weerslag. De erkenning van nieuwe initiatieven en de verdeling van de extra uren gezinszorg gebeuren binnen de beschikbare extra jaarlijkse middelen voor gezinszorg (groeipad gezinszorg) die in de meerjarenraming vooropgesteld zijn (GEO-1GHF2TH-WT- GD348).

De bepaling van de extra uren gezinszorg in het kader van de werkbaarheid van onregelmatige prestaties ter uitvoering van VIA6 werd opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het totale aantal subsidiabele uren gezinszorg voor de diensten voor gezinszorg voor het jaar 2021, en het bedrag voor de maatregelen uit de Vlaamse Intersectorale Akkoorden voor de social/non profitsectoren voor de diensten voor gezinszorg en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers en van de bijlage 2, 7 en 8 bij dit besluit

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 30 juni 2021.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen rechtstreekse weerslag op het personeelsbestand en op de personeelsbudgetten, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Een lokaal bestuur kan een aanvraag indienen om erkend te worden als een dienst voor gezinszorg. Er zijn ook verschillende lokale besturen die een erkende dienst voor gezinszorg organiseren.

- a) personeel: de erkenning van een nieuw initiatief gezinszorg of de toekenning van extra uren gezinszorg gaat gepaard met de nood aan extra personeel. De meerkost bedraagt de kostprijs van het extra personeel.
- b) werkingsuitgaven: geen
- c) investering en schuld: geen
- d) ontvangsten: de extra uren gezinszorg, gepresteerd door verzorgenden, en de bijhorende omkadering worden gesubsidieerd door de Vlaamse Overheid. Tevens hebben zij ook inkomsten van de gebruiker, onder de vorm van een gebruikersbijdrage die inkomensgerelateerd is.

Conclusie: de meerkost voor de lokale besturen is voornamelijk een personeelskost. Deze kost wordt gecompenseerd door de subsidiëring door de Vlaamse Overheid en door de geïnde gebruikersbijdragen.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wordt het advies van de Raad van State ingewonnen.

Na de definitieve goedkeuring is de Vlaamse minister, bevoegd voor de gezondheids- en woonzorg, belast met de uitvoering van dit besluit. De Vlaamse minister, bevoegd voor de gezondheids- en woonzorg, zal bij de erkenning van nieuwe initiatieven in 2023 en 2024 rekening houden met de aangepaste criteria. Hij zal tevens bij de verdeling van de extra uren gezinszorg per regionale stad en per dienst voor gezinszorg in 2022, 2023 en 2024 rekening houden met de aangepaste criteria.

Daarnaast zal hij de extra uren gezinszorg i.k.v. flexibiliteit VIA6 verdelen over de erkende diensten voor gezinszorg in functie van de vastgelegde criteria.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van een aantal criteria voor de erkenning van diensten voor gezinszorg en de verdeling van de extra uren gezinszorg over de erkende diensten voor gezinszorg naar aanleiding van de COVID-19-pandemie en VIA6;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE